

Ἡ Ἰωνικὴ Ἐπανάστασις

Πῶς προεκλήθη καὶ ποίαν τροπὴν ἔλαβε Ἡλ. 101 ΑΒ.
1486/1439

Μετά τὴν ἀνακοπήσαν σκυθικὴν ἐκστράτειαν, τῆς ὁποίας ἐγνώρισαν ὅσες δραματικές φάσεις εἰς τὸ προηγουμένον, ὁ Δαρεῖος, ἀποχωρῶν εἰς Ἀσίαν, ἀφῆκεν εἰς τὴν Εὐρώπῃ ἰσχυρὰν Περσικὴν δύναμιν ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Μεγαβάτον, ἐπὶ σκοπῇ νὰ συμπληρώσῃ τὴν κατακτῆσιν τῆς Θράκης.

Ἡρωικὴν ἀντίστασιν ἀντίστην, ἡ ἐπὶ τῆς Προποντίδος Πέριθου, τῆς ὁποίας διώξις ἐσημάνεν ὀριστικὴν ἐγκατάστασιν τὸν Περσῶν ἀπὸ τῆς παρὰ τῆς Θράκης καὶ μέγροι τοῦ Στρυμόνος, ὅπου ὅλα τὰ Ἑλληνικά φύλα προεφύγον ἤν καὶ ὅσοι εἰς τὸν Περσὴν βασιλεῖα, ἀναγνωρίζοντες οὕτω τὴν κυριαρχίαν του.

Φυσικῇ, ἡ Περσικὴ ἐπέκτασις δὲν ἦτο δυνατόν νὰ σταματήσῃ ἐκεῖ αὐτοῦ. Ὁ Μεγαβάτης, διαβάς τὸν Στρυμόνα, ὑπέταξε τοὺς Παιῖνας, τοὺς δὲ Μακεδόνας, τοὺς ὑπὸ τὸν βασιλεῖα Ἀμύνταν, κατέστησε φόρου ὑποτελεῖς. Καὶ τότε ἐγένετο μία διαδοχικὴ μεταποικισμὸς πληθυσμοῦ. Κατὰ προσωπικὴν διαταγὴν τοῦ Δαρείου, μέγα πλῆθος Παιονίων μετεφέρθησαν εἰς Ἀσίαν καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς Θυρίαν. Ἡ μεταποικισμὸς πληθυσμὸν ἀπέτελε ἀνεκὰθεν βάσιν τῆς διοικητικῆς πολιτικῆς τῶν Ἀνατολικῶν κρατῶν.

Ἀργότερον, ἄλλος Πέρσης στρατηγὸς ὑπέταξε τὴν ἡμῶν καὶ τὴν Ἰμβρον. Ὅταν κατελήφθησαν καὶ τὰ δύο στρατηγικὰ σημεῖα, οἱ Πέρσαι εὐρίσκοντο πλέον εἰς τὰ πρόθρονα τῆς Ἑλλάδος. Ἐκεῖνο διώκει πρὸς κατεύθυνσιν ἀκόμῃ περισσότερον ἐμφανῆ τὰ σχέδια τὸν Περσὸν περὶ κατακτητικῆς τῆς Ἑλλάδος ἦτο ἡ αὐτοχρημα προδοτικὴ στάσις τοῦ Ἰππίου. Αὐτός, κατὰ τὸ 506 π. Χ., ἀφ' οὗ ἀπέμεινε ἐντελὲς ἡ ἀναλήθη τὴν ἀρχὴν τῶν Ἀθηνῶν διὰ τῆς βοήθειας τῶν Σπαρτιωτῶν, ἀπετάθη εἰς τὸν δόλεφον τοῦ Δαρείου Ἀρταφέρνην, σατράπην τῶν Σάρδεων, καὶ ἐξήγησε τὴν βοήθειάν του πρὸς καταλήψιν τῶν Ἀθηνῶν, ὁποῦ καὶ νὰ ὑποτάξῃ τοὺς Ἀθηναίους ὑπὸ τὸν Μέγα Βασιλεῖα.

Εὐθὺς ἀμέσως, ἐν τούτοις, συνέβη κάτι πολὺ τραγικώτερον ἀπὸ καὶ θλιβερότερον. Οἱ ἴδιοι Ἀθηναῖοι ἐστειλαν πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀρταφέρνην καὶ ἐξήτησαν τὴν βοήθειάν του ἐναντίον... τῶν Σπαρτιωτῶν. Ὁ Ἀρταφέρνης εἶχε ἤδη τὴν εὐκαιρίαν νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἐκρίνε σκοπιμώτερον νὰ χειρισθῇ μὲν περισσότερον διπλωματικώτερον τὸ ζήτημα, ὥπως ἀποδοῦν τοὺς περισπωμένους μετὰ τὴν διεδούσιν εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ἀπέμεινε λοιπὸν τοὺς Ἀθηναίους πρέσβεις λέγων εἰς αὐτοὺς ὅτι ὁ μόνος τρόπος ἐξασφαλισμῶς τῶν ἦτο νὰ ἐπαναφέρουν τὸν Ἰππίαν.

Ὁ Ἀρταφέρνης ἐπαίειν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐπὶ δὴ ἀδεχομένον. Ἡ οἱ Ἀθηναῖοι δὲ ἐπανεφύον τὸν Ἰππίαν, ὅποτε ἡ Περσικὴ διεδούσις δὲ ἐπρωγαποποιεῖτο αὐτομάτως καὶ ἀκόπως, ἡ δὲ ἡρωϊκὴν καὶ συμμορφωθὼν πρὸς τὰς συμβουλὰς του, ὅποτε ἡ... μερίμνη του ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τῶν Ἀθηνῶν δὲ ἀδικαιοσύνη ἀμέσως

ἐπέμβαιον τῶν Περσικῶν στρατευμάτων. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀπερρίψαν τὴν συμβουλὴν.

Ὁ Ἀρταφέρνης ἠναγκάσθη, ἐν τούτοις, νὰ ἀναβάλῃ προσωρινῶς τοὺς ἀπὸ τὰ σχέδιά του, λόγω παρεμβλήθησαν ἐν τῷ μεταβῶν γεγονότων. Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Προποντίδος καὶ τὸν νῆσον τοῦ βορείου Αἰγαίου, οἱ Πέρσαι κατεῖχον σπουδαία στρατηγικὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα ἤρξιαν ἤδη νὰ χρησιμοποιοῦν ὡς ὀχυρῆται. Ἡ μεταστrophὴ τῆς κατακτητικῆς Περσικῆς πολιτικῆς, ἡ ὁποία ἐγκατέλειπε πρὸς τὸ παρὸν τὰς πρὸς Ἀνατολὰς ἐλπίδας τῆς καὶ ἡνέρις τὴν Δύσιν, ἀπέτελε σαφὲς μαρτυρικὸν περὶ τοῦ ὅτι οὐτε οἱ σατράπαι οὐτε ὁ Μέγας Βασιλεὺς ἐμελλαν νὰ περιορισθῶν εἰς τὰς μέχρι τὸν ἦδη κατεχομένον φιλοδοξίας των.

Εἰς τὴν πλουσίαν Νάξον, ὁ ἄλλος ἐξεδίωξε τοὺς ἀριστοκράτας ἐκ τῆς ἐξουσίας. Αὐτοὶ κατέφυγον εἰς τὴν Μίλητον, μὲν σημαντικὸν ἀριθμὸν παρῶν, καὶ ἕνα μέρος τοῦ στόλου τῶν Ναξίων καὶ 8.000 περίπου ὀπλίτας. Τότε, ὁ μαρδοχὸς τύραννος τῆς Μιλήτου Ἀρισταγόρας, συμμὸν ἐβένθη τὴν παράκλησιν τῶν ἀριστοκρατῶν πρὸς κατὰ τὴν τῆς Νάξου, ὅπου τὴν ἐπικυριαρχίαν τὸν Περσῶν, ἀλλὰ καὶ μεταδὸς αὐτοπροσώπως πρὸς τὸν Ἀρταφέρνην, παρέστησαν ὡς μοναδικὴν τὴν εὐκαιρίαν τῆς Περσικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐὰν ὁ σατράπης τῶν Σάρδεων τοῦ παρείχε περὶ τὰ ἐκείνην ἡμέραν καὶ τὴν ἐθικὴν τὸν ὑποσχεθῆναι. Ὁ Ἀρταφέρνης ἐνέφερεν διὰ τὰς προτάσεις αὐτάς, πρὸς μᾶλλον καθ' ὅσον ὁ Ἀρισταγόρας, ἐπύλανε γαιθῶρος τοῦ Ἰστιαίου, ἐγκαθερίκτου, ὡς εἰδομεν. Ἀλλὰ αὐτοχρημὸς καὶ αὐλικὸς. Ἐπὶ τὸν ὅτι, πλὴν τῆς Νάξου, δὲ ἥδοντο νὰ περιλάβῃ εἰς τὴν σατραπείαν του καὶ ἄλλας νήσους, πιθανῶς δὲ καὶ τὴν μεγάλην Εὐβοίαν, τῆς ὁποίας ἡ ἐπικρατοῦς θέσις ἐσημάνε τὴν ἀπάρχην

τῆς καθυποτάξεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὅτι οὕτω ἐξηφοῦν τὴν φύλιν τοῦ Ἰστιαίου, τοῦ ἐπικινδύνου κατὰ τὰ ἄλλα συμβούλου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Δαρείου, ὁ Ἀρταφέρνης ἀνεφῆρθε ἀμέσως εἰς τὰ Σούδα, καὶ ἐξέθεσε τὰ σχέδιά του. Ἡ Περσικὴ αὐλή, ἀντὶ τῶν ζητηθέντων ἐκατὸν πλοίων, διέταξε νὰ διανεσθῶσι τὰ διπλάσια. Οὕτω, κατὰ τὴν ἀνοίξιν τοῦ 499 π. Χ. ἐξέπλευσεν ὁ στόλος ἐκ 200 πλοίων ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Πέρσου ναυάρχου Μεγαβάτου, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἀρισταγόρας, διὰ λόγους ἠθικῆς ἐπιτροπῆς, καὶ εἰὰ νὰ μὴ ἐκωφῶσιν οἱ Ἑλλήνες τὴν ἐκστράτειαν ἐκ καθαρῶς Περσικῆς, ὅπως καὶ ἦτο, ἄλλως τε.

Ἡ Περσικὴ Αὐλὴ ἀφῆκεν ἐξεπικτεθεσάσθαι τὸν καθορισμὸν τῆς ἐξουσίας τῶν ἑκὼ ἀρχηγῶν. Ἐξ αὐτοῦ δὲ προέκυψε ἑνωστικὸν κατὰ τὸν πλοῦν. Καρὰ πρὶν ἡ ἐμπροσθεν τοῦ Ἀρισταγόρας, ὁ Μεγαβάτης δὲν ἥδοντο καὶ δὲν ἤθελε νὰ ριψοκινδυνεύσῃ τὸν θάνατόν του εἰς περιπτώσιν ἥττης ἡ καὶ νὰ ἡμῶς ἐναντὶ τῆς Αὐλῆς εἰς περιπτώσιν νίκης. Διὰ νὰ ἐκδικηθῇ λοιπὸν τὸν Ἀρισταγόρας, ἐνώρισε κρυφίως εἰς τοὺς Ναξίους τὰ Περσικὰ σχέδια. Οἱ Νάξιοι δὲν κατελήσθησαν οὕτως ἐξ ἀποροπῆς. Ἐπεσκοῦσαν ἐν τάχει τὰ τεῖχη των καὶ ἐφρασαν τὸν λυμεῖα των, ἐξαναγκάσαντες διὰ τὸν τρόπον αὐτοῦ τοὺς Ἰωνας καὶ Πέρσας νὰ προδοῦν εἰς πολιορκίαν τῆς πόλεως των. Ἡ πολιορκία παρατεθῆναι ἐπὶ τριήκων, καὶ οἱ Νάξιοι ἐλογον τὴν ἀντοχὴν νὰ τὴν παρατελοῖσαν ἀκόμῃ ἐπὶ μακρόν. Ἐξητλήθησαν διὸς τὰ ἐπιτήδεια τῶν Περσῶν, οἵτινες, μετὰ τετράμηνον, ἠναγκάσθησαν νὰ λύσουν τὴν πολιορκίαν.

Συμφέων πρὸς τὰ σχέδια καὶ τὰς μηχανορραφίας τοῦ Μεγαβάτου, ἡ κατασκήνυ τῆς ἀποτυχίας ἐκίνησε ἐπέπεσον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀρισταγόρου, πολὺ περισσότερον καθ' ὅσον

